

Integruota augalų apsauga

Projektas finansuojamas pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 m. programos priemonės „Profesinio mokymo ir informavimo veikla“ veiklos sritį „Žemės ir miškų ūkio veiklos ir žemės ūkio produktų perdirbimo ūkyje mokslo žinių ir inovacinės praktikos sklaida“

Trukmė

Nuo 2009 m. gruodžio 23 d. iki 2011 m. gruodžio 31 d.

Bendras tikslas – skatinti mokslo žinių ir inovacinės praktikos sklaidą žemdirbių ūkiuose ir didinti jų konkurencingumą demonstruojant moksliskai pagrįstų technologijų taikymo gamyboje aplinkosauginę ir ekonominę naudą.

Specifinis tikslas – diegti integruotos augalų apsaugos priemones, siekiant paskatinti žemdirbius rinktis atsparesnes ligoms augalų veisles, išlaikyti optimalų pasėlio tankumą ir naudoti pesticidus tik žaladariams viršijus žalingumo slenkstį.

Uždaviniai:

1. Perkelti mokslinių tyrimų rezultatus į gamybą, atliekant 10 parodomųjų bandymų skirtinguose ūkiuose tema „Integruota augalų apsauga“;
2. Vykdyti parodomųjų bandymų galutinių ir tarpinių rezultatų sklaidą: suorganizuoti 10 lauko dienų, 12 seminarų, parengti ir publikuoti 3 straipsnius respublikinėje spaudoje, parengti ir išplatinti 10 informacinių lapelių.

Projekto aktualumas

Augalų ligos, kenkėjai ir piktžolės kenkia visiems be išimties žemės ūkio augalams. Pasak Lietuvos mokslininkų, laiku netaikant augalų apsaugos priemonių, derliaus nuostoliai vidutiniškai sudaro apie 30 proc., o palankiomis žalingiesiems organizmams plisti sąlygomis gali siekti 50 proc. ir daugiau. Atlikus laboratorinius tyrimus, paaiškėjo, kad kai kurių ligų ar kenkėjų pažeisti augalai tampa nuodingi žmonėms ir gyvuliams. Todėl augalų apsaugos priemonių naudojimas yra būtina visų žemės ūkio augalų auginimo technologijų sudėtinė dalis. Dauguma augalų apsaugos priemonių veikia ne tik žalinguosius organizmus, bet gali daryti neigiamą poveikį aplinkai bei žmonių sveikatai, todėl jų naudojimą reglamentuoja ES ir nacionaliniai teisės aktai ir jų naudojimas turi būti ekonomiškai pagrįstas.

Pastaraisiais metais atliekama daug mokslinių tyrimų, siekiant augalų apsaugai pritaikyti integruotos augalų apsaugos principus. Integruota augalų apsauga – tai visų galimų augalų apsaugos metodų kompleksiškas panaudojimas konkrečiu atveju, pirmenybę teikiant necheminėms augalų apsaugos priemonėms. Taikant pasėliams apsaugoti nuo žalingųjų organizmų integruotos augalų apsaugos metodą, ne tik naudojamos įvairios, bet ir parenkamos mažiausiai pavojingos aplinkai augalų apsaugos priemonės. Tai gali būti sėjomainos, atsparesnių augalų veislių, sėklos normos ir sėjos laiko parinkimas. Gali būti naudojami greičiau suskylantys, selektyvūs preparatai, naikinantys tik tam tikras žalingųjų organizmų rūšis, cheminiai preparatai naudojami tik esant realiam pavojui žemės ūkio augalų derliui ar jo kokybei (t. y. tada, kai žalingųjų organizmų gausumas yra didesnis už ekonominę žalingumo ribą). Visos šios priemonės sudaro sąlygas augalams sparčiai dygti ir

augti, sutrumpina jų intensyvaus tarpsnį. Naujausi tyrimų duomenys apie tai pateikiami kasmetiniame Lietuvos žemdirbystės instituto leidinyje „Rekomendacijos žemdirbystei“. Remiantis šiais tyrimais, skelbiamos išvados, kad integruotos augalų apsaugos taikymas leidžia sumažinti pesticidų naudojimą ir galimą pesticidų pavojų aplinkai, tuo pačiu mažinti augalų apsaugos išlaidas.

Siekiant projekto tikslų, bus pasinaudota naujausiais mokslo tyrimų rezultatais ir ūkiuose diegiamos integruotos augalų apsaugos priemonės. Priklausomai nuo ūkio specifikos, bus diegiami šie integruotos augalų apsaugos metodai: atsparesnių augalų veislių naudojimas, optimalios sėklos normos naudojimas, pesticidų naudojimas tik žaladariams viršijus žalingumo slenkstį

Įgyvendinus projektą, bus pasiekti šie rezultatai

1. Atlikta 10 bandymų ūkininkų ūkiuose.
2. Organizuota 10 lauko dienų žemdirbiams.
3. Organizuota 12 seminarų žemdirbiams.
4. Organizuotas 1 seminaras konsultantams.
5. Publikuoti 3 straipsniai respublikinėje spaudoje.
6. Parengta 10 informacinių lapelių.
7. Ne mažiau kaip 264 žemdirbiai bus apmokyti diegti integruotos augalų apsaugos metodus ūkiuose.
8. Ne mažiau kaip 53 žemdirbiai ketins taikyti technologijas ar jų fragmentus savo ūkiuose.

Projekto įgyvendinimas

Projektą įgyvendins VšĮ Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnyba pagal numatytus veiklos etapus:

1. Metodikos parengimas. Tikslųjų mokslinių tyrimų metodika bus pritaikoma parodomiesiems bandymams gamybinuose plotuose įrengti. Ši paslauga bus išsigyjama iš mokslo institucijos.

2. Specifinių žinių perdavimas augalininkystės konsultantams – skleidėjams. Projekto pradžioje bus organizuojamas konsultantų kvalifikacijos tobulinimo seminaras, kuriame mokslininkai pristatys parengtas metodikas. Lektoravimo paslauga bus išsigyjama iš mokslo institucijos.

3. Parodomųjų bandymų įrengimas, vykdymas bei priežiūra. Įrengiami ir vykdomi bandymai, fiksuojami bei analizuojami gauti rezultatai. Bandymus įrengiant, vykdant bei prižiūrint dalyvaus mokslininkai, augalininkystės konsultantai bei ūkininkai. Mokslininkai teiks konsultacijas įrengiant ir vykdant bandymą, vertinant ir skleidžiant bandymo rezultatus – bus išsigyjama paslauga iš mokslo institucijos. Konsultantai atliks bandymo vykdymo ir priežiūros darbus, fiksuos ir analizuos tarpinius ir galutinius rezultatus, konsultuos ūkininką dėl technologinių procesų. Ūkininkai pagal metodiką įrengs bandymą (skirs plotą laukuose, naudos savo techniką ir bandymui reikalingas priemones, atliks bandymo ir lauko priežiūros darbus pagal konsultanto rekomendacijas). Iš ūkininko bus išsigyjama parodomąjo bandymo įrengimo bei vykdymo paslauga.

4. Parodomųjų bandymų rezultatų sklaida. Augalininkystės konsultantai organizuos seminarus ir lauko dienas, rengs straipsnius ir informacinius lapelius.

5. Projekto valdymas (administravimas). Nuo sprendimo skirti paramą iki galutinės ataskaitos bus vykdomi projekto administravimo darbai. Su projekto įgyvendinimu susijusių dokumentų rengimas, tvirtinimas (išsakymai, tvarka ir t. t.). Projekto prekių bei paslaugų pirkimų organizavimas bei derinimas su NMA. Trišalės bendradarbiavimo sutarties tarp mokslo institucijos, LŽŪKT ir ūkininko pasirašymas. Projekto valdymas: darbų planavimas, organizavimas, koordinavimas ir atsiskaitymas. Projektą valdys Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos sudaryta projekto administravimo grupė: projekto vadovas- administratorius, koordinatorius, atsakingas už projekto turinio įgyvendinimą bei projekto finansininkas.

6. Projekto viešinimas. Nuo paramos sutarties pasirašymo bus vykdomas projekto viešinimas. Informacija apie ES finansuojamą projektą bus skelbiama LŽŪKT interneto svetainėje, aiškinamieji standai įrengti vykdomųjų parodomųjų bandymų vietose.